

REZOLIUCIJA

Dėl Lietuvos archyvuose saugomų dokumentų kopijavimo palengvinimo

Priimta 2012 m. sausio 26 d. Lietuvos mokslų akademijoje LMA Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriaus, LMA Mokslininkų rūmų ir „Versmės“ leidyklos surengtoje mokslinėje konferencijoje „XXI a. pradžios lokaliniai tyrimai šimtatomėje monografijų serijoje „Lietuvos valsčiai“: nuo kompleksinių lauko tyrimų ekspedicijų iki geologijos, geografijos, biologijos, etnologijos, istorijos, archeologijos, kalbotyros, tautosakos ir sociologijos mokslo darbų“ jos dalyvių bendru sutarimu.

Vienos knygų serijos „Versmės“ leidykla nuo įsikūrimo 1994 m. leidžia unikalią „Lietuvos valsčių“ lokalinių monografijų seriją. Jau išleisti 28 serijos monografijų tomai, Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui 2018 m. tikimasi išleisti 100 išsamių šios serijos monografijų.

Serijos autoriai medžiagą monografijų straipsniams renka valstybiniuose archyvuose, peržiūrėję daugybę įvairios apimties dokumentų, kurių dauguma yra cituojami, jų faksimilės naudojamos iliustracijoms.

Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2011 m. birželio 8 d. įsakymas Nr. ĮV-425, kuriame numatyta, kad archyvuose dokumentai kopijuojami tik valstybės archyvų turima įranga, labai apsunkino dokumentų, kaip istorijos šaltinių, skelbimą bei mūsų leidyklos darbą. Pakėlus dokumentų kopijavimo paslaugų įkainius archyvuose buvo uždrausta juose fotografuoti dokumentus savo fotoaparatais. Šiuolaikinių informacinių technologijų amžiuje, kai dokumentai gali būti kopijuojami įvairiomis formomis, tokiomis kaip fotografavimas, skenavimas ir kt., minėtas įsakymas riboja piliečių galimybes daryti dokumentų kopijas savo turima įranga, mažina galimybes skelbti istorinius šaltinius, tuo pačiu ir atkurti objektyvų istorinių įvykių vaizdą.

Taip pat atkreipiame dėmesį į labai aukštus dokumentų kopijavimo įkainius valstybiniuose archyvuose, muziejuose. Pavyzdžiui, padaryti A4 formato lapo kopiją Lietuvos ypatingajame archyve kainuoja 2 Lt, kai kitur tokios pat paslaugos kainuoja keliolika centų. Tokie kopijavimo įkainiai tiesiog žlugdo mokslinius tyrimus ir mokslinių straipsnių rengimą. Šis įsakymas praktiškai apmokestino mokslininkų, kitų straipsnių autorių ir visų archyvų interesantų galimybes susipažinti su dokumentais, ypač juos skelbti.

Manome, kad archyvai turi rūpintis ne tik istorijos dokumentų saugojimu, bet ir viešiniu, t.y. siekti, kad, jie būtų plačiau naudojami, ko dabar pasigendame.

Maloniai prašome Jos Ekscelenciją Lietuvos Respublikos Prezidentę Dalią Grybauskaitę, Lietuvos Respublikos Seimą, Vyriausybę, LR kultūros ministrą atkreipti dėmesį į šią problemą ir ją spręsti, pakeisti ydingą tvarką, palengvinti dokumentų kopijavimo procedūras, sudaryti galimybes mokslininkams, kitiems straipsnių autoriams daryti dokumentų kopijas savo turima įranga, nes tai užtikrintų didesnę suinteresuotumą naudotis archyvuose saugomais pirminiais istorijos šaltiniais.

Zigmas Juškevičius, „Versmės“ leidykla
Akademikas prof. Romualdas Grigas, LMA narys emeritas
Doc. dr. Gintautas Zabiela, Klaipėdos universitetas
Dr. Žilvytis Šaknys, Lietuvos istorijos institutas
Doc. dr. Artūras Judžentis, Vilniaus universitetas
Doc. dr. Virginijus Gerulaitis, Lietuvos edukologijos universitetas
Habil. dr. Valentinas Baltrūnas, Gamtos tyrimų centras
Vida Girininkienė, „Versmės“ leidykla
Venantas Mačiekus, „Versmės“ leidykla
Petras Jonušas, „Versmės“ leidykla
Gabija Juščiūtė, „Versmės“ leidykla
Kiti konferencijos dalyviai (iš viso 83 asmenys)